

Wymagania z języka polskiego w **klasie 4**

dopełniające **ocena**
bardzo dobra

I. Odbiór Wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji (gramatyka-nauka o języku)

- czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści
- wykorzystuje wysłuchane wypowiedzi we własnej pracy
- twórczo wykorzystuje informacje z tekstu
- wyjaśnia funkcję autora i narratora w tekście
- określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego
- wyodrębnia elementy charakterystyczne dla różnych form gatunkowych
- hierarchizuje informacje
- odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio
- odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od prostych znaczeń przenośnych
- wyciąga wnioski z tekstu
- określa funkcje wstępu, rozwinięcia, zakończenia
- określa funkcje słowników
- korzysta z różnych źródeł informacji
- nazywa emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji
- wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu i określeń w zdaniu
- wyodrębnia równoważnik zdania w tekście
- wskazuje różnice między rzeczownikiem, czasownikiem, przymiotnikiem i przysłówkiem
- określa funkcje form liczb, czasów, rodzajów i osób w wypowiedzi
- przekształca zdanie pojedyncze w równoważnik zdania i odwrotnie ze świadomością celu
- poprawnie stosuje w wypowiedzi wyrazy o trudnej odmianie
- używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- opisuje emocje towarzyszące odbiorowi tekstów kultury
- komentuje sytuację bohatera
- posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci
- wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury i filmu
- określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej
- wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych

- objaśnia funkcję językowych środków stylistycznych
- używa pojęć wiersz ciągły, stroficzny, rymowy, bezrymowy podczas analizy wiersza
- rozpoznaje środki wyrazu charakterystyczne dla pantonimy
- określa właściwości i funkcje poszczególnych planów filmowych
- nazywa tworzywo przekazów audiowizualnych(ruchome obrazy, dźwięk)
- stosuje słownictwo określające następstwo zdarzeń
- określa motywy działania bohatera
- wyjaśnia proste symbole i alegorie
- formułuje samodzielnie przesłanie baśni
- odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury
- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami

III. Tworzenie wypowiedzi

- świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi
- dostosowuje sposób wyrażania się do zamierzonego celu
- formułuje pytania o charakterze uogólniającym
- podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się
- redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosując środki językowe podkreślające intencję wypowiedzi
- redaguje charakteryzujące się bogactwem językowym opowiadanie oraz opis przedmiotu i miejsca
- rozplanowuje kompozycję układu treści w różnych formach notatek
- dba o zwięzłość wypowiedzi innych rozmówców
- czytając głośno, przekazuje intencję tekstu
- głosowo interpretuje tekst
- zapisuje poprawnie wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące, wykrzyknikowe
- stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni:
 - Rz,ż,ó,u,h,ch
 - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami
 - wielką i małą literą
 - ą i ę
 - i po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów
- poprawnie używa różnych znaków interpunkcyjnych
- stosuje świadomie w swoich wypowiedziach związki frazeologiczne

I. Odbiór Wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji (gramatyka-nauka o języku)

- czyta płynnie tekst podkreślając głosem ważne słowa
- nawiązuje do wypowiedzi innych we własnej pracy
- samodzielnie wydobywa z tekstu istotne informacje
- określa relacje autor
- narrator
- czytelnik(słuchacz)
- odróżnia tekst literacki od informacyjnego
- zna funkcje różnych form gatunkowych wypowiedzi
- odróżnia informacje ważne od drugorzędnych
- dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio
- rozumie proste przenośne znaczenia wyrazów
- wyodrębnia przesłanki w tekście
- wyodrębnia w tekście części kompozycyjne
- korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych
- korzysta z informacji zawartych w encyklopedii
- rozpoznaje emocje wyrażane gestami i postawą
- rozróżnia wyrazy określane i określające
- rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze, rozwinięte oraz nierozwinięte i rozumie ich funkcje
- odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych
- rozpoznaje w tekście formy osób
- stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennej
- odróżnia wyrazy pokrewne od bliskoznacznych

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury
- porównuje sytuację bohatera z własnymi doświadczeniami
- prezentuje swój pogląd na temat bohatera
- odróżnia prozę od poezji
- odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości
- wypowiada się na temat fantastyki w baśniach
- wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przenośnie (w tym uosobienia i ożywienia) –określa rolę rymów w wierszu
- wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne

- rozpoznaje poszczególne plany filmowe
- wyjaśnia różnicę między filmem animowanym a innymi gatunkami filmowymi
- analizuje przebieg zdarzeń
- wypowiada się na temat uczuć i przeżyć bohatera
- wymienia cechy opowiadania, komiksu, baśni tradycyjnej i współczesnej
- odczytuje przenośne sensory utworu opartego na nieskomplikowanych konstrukcjach metaforycznych
- odczytuje przesłanie baśni
- zestawia wartości i ich przeciwieństwa na zasadzie kontrastu
- czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki

III. Tworzenie wypowiedzi

- wypowiada się logicznie na podany temat związany z poznanymi tekstami kultury
- stosuje formy grzecznościowe w wypowiedzi ustnej i pisemnej (pozdrowienia, list, życzenia, sms)
-
- formułuje pytania o zróżnicowanej budowie
- posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności
- redaguje użytkowe formy wypowiedzi, stosuje odpowiednie słownictwo
- redaguje opowiadanie twórcze oraz rozwinięty opis przedmiotu i miejsca
- tworzy wypowiedzi zgodne z cechami kompozycyjnymi danej formy
- stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego
- włącza się do rozmowy w kulturalny sposób
- czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne
- artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji
- używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji
- uwzględnia w wypowiedzeniach różne natężenie cech i właściwości
- stosuje w większości wyrazów zasady pisowni:
 - stosuje w większości wyrazów zasady pisowni:
 - Rz, ż, ó, u, h, ch
 - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami
 - wielką i małą literą
 - ą i ę
 - i po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów
- stosuje poprawnie kropkę w zapisie dat

I. Odbiór Wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji (gramatyka-nauka o języku)

- czyta poprawnie tekst, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne
- słucha uważnie całości wypowiedzi nauczyciela i uczniów
- określa główną myśl tekstu
- odróżnia autora od narratora
- rozpoznaje tekst informacyjny
- rozróżnia formy gatunkowe wypowiedzi
- porządkuje informacje z tekstu
- odczytuje informacje wyrażone wprost
- rozumie dosłowne znaczenia wyrazów
- określa prawdziwość informacji dotyczącej tekstu
- zna pojęcie akapit
- zna budowę słownika ortograficznego
- wyszukuje hasła w encyklopedii
- rozpoznaje emocje na podstawie wyrazu twarzy
- rozpoznaje podmiot, orzeczenie w zdaniu, wyodrębnia związek główny
- odróżnia zdania od wypowiedzenia bez czasownika
- rozpoznaje w wypowiedziach rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki
- rozpoznaje w tekście formy czasów i rodzajów gramatycznych
- używa świadomie wypowiedzi oznajmujących, pytających i rozkazujących
- tworzy poprawne wypowiedzenia pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte
- przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej
- używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich
- określa sytuację bohatera literackiego i filmowego
- wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera
- rozpoznaje różne teksty kultury
- odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości
- wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego
- odróżnia uosobienie od ożywienia
- odróżnia wiersz ciągły od stroficznego i rymowy od wiersza bez rymów
- posługuje się terminami kostium, rekwizyt w kontekście widowiska teatralnego
- posługuje się pojęciami związanymi z filmem (aktor, reżyser, kadr, plan filmowy)

rozpoznaje wybrane gatunki filmowe

- omawia wydarzenia w tekście
- krótko prezentuje najistotniejsze informacje o bohaterze
- odróżnia wiersz od innych tekstów kultury
- odbiera różne teksty kultury na poziomie dosłownym
- wie, że obecność przesłania jest jedną z cech baśni
- rozróżnia pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich
- czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony

III. Tworzenie wypowiedzi

- krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością
- dostosowuje sposób przedstawiania do sytuacji komunikacyjnej
- formułuje logiczne pytania do tekstu
- stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu
- redaguje samodzielnie użytkowe formy wypowiedzi
- redaguje samodzielnie opowiadanie odtwórcze, opis przedmiotu, opis miejsca
- wyróżnia istotne treści w tekstach użytkowych
- sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy wypowiedzi
- mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie
- czytając głośno uwzględnia przecinki w wypowiedziach
- recytuje tekst poetycki
- stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni:
 - Rz, ż, ó, u, h, ch
 - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami
 - wielką i małą literą
 - ą i ę
 - i po spółgłoskach w podanym zestawie ortogramów
- stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzi
- tworzy rodziny wyrazów

konieczne **ocena**
dopuszczająca

I. Odbiór Wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji (gramatyka-nauka o języku)

- czyta poprawnie tekst, wyznaczając głosowo granice zdań
- słucha uważnie wypowiedzi nauczyciela i uczniów
- określa temat tekstu
- zna pojęcia autor, narrator, czytelnik, słuchacz

- rozpoznaje tekst literacki
- rozpoznaje formy gatunkowe wypowiedzi(zaproszenie, życzenia, ogłoszenie, przepis)
- wydobywa z tekstu wskazane informacje
- wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost
- rozumie treść pytań, poleceń i nieskomplikowanych informacji
- zna pojęcia prawda, fausz
- zna pojęcie tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- korzysta ze słownika ortograficznego
- potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii
- odczytuje proste znaki i piktogramy
- zna pojęcie podmiot, orzeczenie, określenia
- zna pojęcie zdanie pojedyncze, rozwinięte, nierozwinięte
- wie na jakie pytania odpowiada rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki
- rozpoznaje w tekście formy liczb odmiennej części mowy
- rozróżnia wypowiedzenia
Oznajmujące, pytające i rozkazujące
- buduje logiczne zdania
- stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennej
- tworzy przysłówki od przymiotników

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury

- nazywa reakcje czytelnicze
- wypowiada się na temat sytuacji bohatera literackiego i filmowego
- wypowiada się na temat sytuacji bohatera literackiego
- wypowiada się na temat postaci literackiej
- odróżnia dzieło literackie od filmu
- zna pojęcie fikcja literacka
- wymienia prawdopodobne(realistyczne)
Elementy świata przedstawionego
- zna pojęcie epitet, porównanie, przenośnia
- rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu
- posługuje się terminami scena, aktor w kontekście widowiska teatralnego
- przedstawia wybrane fakty dotyczące historii kina
- odróżnia film od programu informacyjnego
- wyodrębnia wydarzenia w tekście
- wie, że bohater jest jednym z elementów świata przedstawionego w utworze
- identyfikuje opowiadanie, komiks, baśń, przysłowie

- odczytuje teksty literackie na poziomie dosłownym
- używa pojęcia przesłanie w odniesieniu do baśni
- posługuje się pojęciami dobro
- zło w odniesieniu do treści baśni
- czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego

III. Tworzenie wypowiedzi

- udziela poprawnych, logicznych odpowiedzi
- przedstawia się w kilku zdaniach
- formułuje poprawnie pytania podczas rozmowy
- tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje, np. prośbę, polecenie, podziękowanie, przeproszanie
- redaguje według podanego wzoru użytkowe formy wypowiedzi: list prywatny (tradycyjny i email), kartkę z pozdrowieniami, ogłoszenie, zaproszenie, życzenia, przepis kulinarny, proste notatki w różnych formach
- redaguje według podanego wzoru opowiadanie odtwórcze, opis przedmiotu, opis miejsca
- wydziela margines i dba o estetykę tekstu
- sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy wypowiedzi
- słucha z uwagą uczestników rozmowy
- czytając głośno uwzględnia kropkę znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń
- wygłasza tekst z pamięci
- zna zasady pisowni:
 - Rz,ż,ó,u,h,ch
 - nie z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami i przysłówkami
 - wielką i małą literą
 - ą i ę
 - i po spółgłoskach
- zamyka wypowiedzenia oznajmujące kropką
- operuje poprawnie słownictwem skoncentrowanym przede wszystkim wokół tematów: dom, rodzina, szkoła i nauka, środowisko przyrodnicze i społeczne

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego osiągnięcia w znacznym stopniu wykraczają poza wymagania dopełniające i sytuują się na poziomie ponadprogramowym. Jego praca cechuje się aktywnością, samodzielnością i kreatywnością prezentuje wysoki poziom wiedzy i umiejętności. Posiada szerokie kompetencje w zakresie odbioru tekstów kultury. Chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych. Twórczo i samodzielnie rozwija swoje zainteresowania. Podejmuje działalność literacką i kulturalną. Swobodnie korzysta z wielu źródeł w docieraniu do informacji, wykorzystuje funkcjonalnie nowoczesne

technologie informacyjno-komunikacyjne. Tworzy bezbłędne pod każdym względem wypowiedzi ustne i pisemne.

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.